

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi hyljetuotteiden kaupasta ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki hyljetuotteiden kaupasta sekä muutettavaksi riistan kauppaa koskevaa metsästyslain säännöstä.

Eduskunta on vuonna 2014 hyväksynyt lain hyljetuotteiden kaupasta ja sen yhteydessä lain metsästyslain riistan kauppaa koskevan pykälän muuttamisesta. Tasavallan presidentti on vahvistanut lait, mutta ne eivät ole vielä tulleet voimaan. Esityksen mukaan nämä aiemmin hyväksytyt lait kumottaisiin.

Hyljetuotteista annetussa laissa ei enää säädettäisi Suomen riistakeskuksesta Euroopan unionin lainsäädännössä tarkoitettuna tunnustettuna toimielimenä. Metsästyslain riistan kauppaa koskevaan pykälään lisättäisiin viittaussäännökset hyljetuotteiden kauppaa koskevaan voimassa olevaan lainsäädäntöön.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
PERUSTELUT	3
1 Asian tausta ja valmistelu	3
1.1 Tausta	3
1.2 Valmistelu	4
2 Nykytila ja sen arviointi.....	5
3 Ehdotukset ja niiden vaikutukset	5
4 Lausuntopalaute.....	5
5 Säännöskohtaiset perustelut.....	6
6 Voimaantulo	7
7 Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys	7
LAKIEHDOTUKSET	9
Laki hyljetuotteiden kaupasta	9
Laki metsästyslain 43 §:n muuttamisesta annetun lain kumoamisesta	11
Laki metsästyslain 43 §:n muuttamisesta.....	Error! Bookmark not defined.
LIITE	13
RINNAKKAISTEKSTI.....	13
Laki metsästyslain 43 §:n muuttamisesta.....	13

PERUSTELUT

1 Asian tausta ja valmistelu

1.1 Tausta

EU-sääntely

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EY) N:o 1007/2009 on kielletty hyljetuotteiden markkinoille saattaminen Euroopan unionissa tiettyjä poikkeuksia lukuun ottamatta. Asetus säädettiin, koska EU:n alueella kansalaiset olivat olleet huolestuneita erityisesti Kanadassa harjoitetusta hylkeenpyynnistä, jossa eläimille katsottiin aiheutuvan kipua, tuskaa ja muuta kärsimystä metsästyksen ja eläinten nylkemisen yhteydessä. Tavoitteena oli poistaa sisämarkkinoiden toiminnan esteitä, jotka aiheutuivat jäsenvaltioiden kansallisen sääntelyn eroista. Asetuksen (EY) N:o 1007/2009 täytäntöön panemiseksi annettiin komission asetus (EU) N:o 737/2010.

Asetus (EY) N:o 1007/2009 koskee kaupallisesta ja laajamittaisesta pyynnistä peräisin olevia hyljetuotteita. Inuiitti- ja muiden alkuperäisyhteisöjen harjoittamasta hylkeenpyynnistä peräisin olevien tuotteiden kauppa on sen sijaan sallittua. Asetuksella sallittiin alun perin myös sellainen pyynti, jota harjoitettiin ainoastaan meren luonnonvarojen kestävä hallinnoinnin vuoksi.

Komission asetuksen (EU) N:o 737/2010 6 artiklan mukaan jäsenvaltion oli nimettävä toimielin, joka pystyi varmistamaan merellisen luonnonvaran hallinnoinnin tarkoituksessa pyydetyn hyljetuotteen alkuperän ja myöntämään tästä todistuksen. Jäsenvaltion oli lisäksi nimettävä komission asetuksen 9 artiklassa tarkoitettu toimivaltainen viranomainen, joka tulliviranomaisen pyynnöstä todensi kolmansista maista tuotuja hyljetuotteita koskevat todistukset ja valvoi tunnustetun toimielimen toimintaa.

Asetusta (EY) N:o 1007/2009 muutettiin lokakuussa 2015 voimaan tulleella Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) 2015/1775. Muutoksen syynä oli Maailman kauppajärjestön (WTO) riitojenratkaisuelimen suositus. Asetuksesta poistettiin meren luonnonvarojen kestävä hallinnointiin liittyvä poikkeus, koska tällaista hylkeenpyyntiä pidettiin käytännössä vaikeana erottaa laajasta, pääasiassa kaupallisista syistä harjoitettavasta pyynnistä. Asetuksen muutoksen jälkeen hyljetuotteiden saattaminen markkinoille on ollut sallittua ainoastaan silloin, kun tuotteet ovat peräisin inuiittiyhteisöjen tai muiden alkuperäisyhteisöjen harjoittamasta pyynnistä, ja edellyttäen, että kaikki asetuksessa säädetyt edellytykset täyttyvät. Hyljetuotetta markkinoille saatettaessa sen mukana on oltava jäsenvaltion tunnustetun toimielimen myöntämä todistus edellytysten täyttymisestä.

Asetuksen (EY) N:o 1007/2009 2 artiklan 4 a alakohdan mukaan muilla alkuperäisyhteisöillä tarkoitetaan ”itsenäisissä maissa asuvia yhteisöjä, joita pidetään alkuperäiskansana, koska ne polveutuvat väestöstä, joka on asuttanut maata tai maantieteellistä aluetta, johon maa kuuluu, valloitusretkien tai siirtomaavallan aikana taikka nykyisten valtionrajojen määrittämisen hetkellä, ja jotka edelleen ylläpitävät joitakin tai kaikkia omia sosiaalisia, taloudellisia, kulttuurisia ja poliittisia rakenteitaan niiden oikeudellisesta asemasta riippumatta.” Asetuksen 3 artiklan mukaan tällaisen alkuperäisyhteisön harjoittamasta pyynnistä peräisin olevat hyljetuotteet voidaan saattaa markkinoille edellyttäen muun muassa, että kyseessä on yhteisön perinteisesti harjoittama pyynti, että pyyntiä harjoitetaan yhteisön toimeentuloa varten ja että pyynnissä otetaan asianmukaisella tavalla huomioon eläinten hyvinvointi, kiinnittäen samalla huomiota yhteisön elämäntapaan ja pyynnin tarkoituksena olevaan toimeentulon hankkimiseen.

Edellä sanotulla asetuksen muutoksella kumottiin komission asetus (EU) N:o 737/2010. Sen varmistamiseksi, että inuiittiyhteisöjen ja muiden alkuperäisyhteisöjen harjoittamasta pyynnistä peräisin olevia hyljetuotteita koskevaa poikkeusta ei sovellettaisi pääasiassa kaupallisista syistä harjoitettavasta pyynnistä peräisin oleviin hyljetuotteisiin, komissiolle säädettiin valta antaa Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 290 artiklan mukaisia delegoituja säädöksiä. Komissio on tämän nojalla antanut täytäntöönpanoasetuksen (EU) 2015/1850.

Kansallinen sääntely

Hyljetuotteiden kaupasta annetussa laissa (904/2014) säädetään edellä selostetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1007/2009 ja sen nojalla annetun komission aiemman asetuksen (EU) N:o 737/2010 täytäntöön panemiseksi tarpeellisista asioista.

Lain 2 §:n mukaan komission aiemman asetuksen 6 artiklassa tarkoitettuna tunnustettuna toimielimenä toimii Suomen riistakeskus. Koska Suomessa ei ole asetuksessa (EU) N:o 737/2010 tarkoitettuja hylkeenpyyntiä harjoittavia alkuperäisyhteisöjä, tunnustetun toimielimen tehtävänä ennen asetuksen muutosta oli myöntää todistuksia sen osoittamiseksi, että hyljetuote on peräisin meren luonnonvarojen kestävään hallintointiin liittyvästä hylkeenpyynnistä.

Lain 2 §:n mukaan Suomen riistakeskus toimii myös komission asetuksen 9 artiklassa tarkoitettuna toimivaltaisena viranomaisena, joka todentaa kolmansista maista tuotuja hyljetuotteita koskevat todistukset sekä säilyttää jäljennökset Suomessa harjoitetusta hylkeenpyynnistä peräisin olevia tuotteita koskevista todistuksista. Maa- ja metsätalousministeriö toimii komission asetuksen 9 artiklassa tarkoitettuna toimivaltaisena viranomaisena, joka valvoo tunnustetun toimielimen eli Suomen riistakeskuksen toimintaa todistusten myöntämisessä.

Komission aiemman asetuksen 6 artiklan mukaan tunnustetun toimielimen oli osoitettava täyttävänsä asetuksessa säädetyt vaatimukset ja pyydettyä komissiolta sisällyttämistä tunnustettujen toimielinten luetteloon. Hyljetuotteiden kaupasta annetun lain voimaantuloajankohta määräytyi tämän vuoksi sen perusteella, milloin komissio hyväksyisi Suomen riistakeskuksen tunnustetuksi toimielimeksi. Lain 5 §:n mukaan lain voimaantulosta oli siksi tarpeen säätää valtioneuvoston asetuksella.

Tasavallan presidentti vahvisti hyljetuotteiden kaupasta annetun lain sekä siihen liittyvän metsästyslain muutoksen 7.11.2014. Metsästyslain muutoksella lain 43 §:ään lisättiin itämerennorpan, kirjohylkeen ja hallin sekä niistä valmistettujen tuotteiden kaupan osalta viittaus asiaa koskeviin EU-asetuksiin sekä hyljetuotteiden kaupasta annettuun lakiin. Edellä todetusta syystä myös metsästyslain muutoksen voimaantulosta oli tarpeen säätää valtioneuvoston asetuksella.

Ennen lakien voimaantulosta säätämistä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 1007/2009 on muutettu edellä kerrotulla tavalla, ja asetuksen toimeenpanemiseksi on annettu uusi komission asetus. Jo vahvistettuja lakeja on tämän vuoksi tarpeen muuttaa ennen niiden voimaantulosta säätämistä.

1.2 Valmistelu

Hallituksen esitys on valmisteltu virkatyönä maa- ja metsätalousministeriössä. Esitysluonnoksesta on pyydetty 25.10.–28.11.2019 lausunnot seuraavilta viranomaisilta ja yhteisöiltä: ulkoministeriö, oikeusministeriö, ympäristöministeriö, Suomen riistakeskus, Luonnonvarakeskus, Kalatalouden Keskusliitto ry, Suomen Hylkeenpyytäjät ry, Suomen Kalankasvattajaliitto ry, Suomen Metsästäjäliitto ry ja Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestö ry.

HE 103/2019 vp

Lausunnoista ja niiden huomioon ottamisesta on laadittu yhteenveto, joka on nähtävillä julkisessa palvelussa osoitteessa mmm.fi/hankkeet tunnuksella MMM015:00/2019.

2 Nykytila ja sen arviointi

Hyljetuotteiden kaupasta aiemmin annetun lain soveltamisalaa, viranomaisia sekä rangaistuksia koskevissa säännöksissä olevat viittaukset EU-säädöksiin eivät vastaa voimassa olevia säädöksiä. Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1007/2009 muutoksen jälkeen Suomessa ei ole enää tarpeen säätää tunnustetusta toimielimestä eikä sitä valvovasta viranomaisesta. Vahvistettua lakia ei tämän vuoksi voida enää saattaa voimaan.

Vastaavat EU-lainsäädännön edellyttämät muutokset tulisi tehdä metsästyslain 43 §:n muuttamisesta annettuun lakiin ennen sen voimaan saattamista.

Kaupallisesta hylkeenpyynnistä peräisin olevien hyljetuotteiden markkinoille saattaminen on kielletty EU:n asetuksella, jota sovelletaan suoraan kaikissa jäsenmaissa. Suomi on todennut komissiolle toimitetussa raportissa syksyllä 2019, että hyljetuotteiden kauppakielto on jyrkässä ristiriidassa luonnonvarojen kestävä käytön kanssa ja että siitä on aiheutunut ongelmia Suomen ja Itämeren alueen usean muun jäsenvaltion rannikkokalastukselle. Hylkeiden kasvavat kannat ovat heikentäneet turskakantoja muun muassa loistartuntojen seurauksena. Hylkeillä (halli ja itämerennorppa) on todennäköisesti haitallinen vaikutus myös tärkeisiin ja monissa tapauksissa heikkoihin lohi- ja meritaimenkantoihin. EU:n hyljetuotteiden kauppakielto vaikeuttaa hyljekantojen säätelyä, koska saalista ei ole mahdollista hyödyntää muutoin kuin metsästäjien omassa taloudessa. Suomi on raportissaan esittänyt komissiolle, että hyljetuotteiden kaupan kieltävän EU-säätelyn muuttamista olisi vakavasti harkittava, jotta kiellosta kalataloudelle ja metsästykskulttuurille aiheutuvat kielteiset sosioekonomiset vaikutukset voitaisiin estää tai niitä voitaisiin vähentää.

3 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

Hyljetuotteiden kaupasta ehdotetaan säädettäväksi uusi laki voimassa olevan EU-lainsäädännön mukaisesti. Metsästyslain 43 §:n muuttamisesta aiemmin annettu laki kumottaisiin ilman voimaansaattamista, ja EU-säädösten mukaiset muutokset tehtäisiin metsästyslain 43 §:ään antamalla asiasta uusi laki.

Hyljetuotteiden kaupasta aiemmin annettua lakia koskevan hallituksen esityksen mukaan (HE 28/2014 vp, s. 5) EU-lainsäädännön vaatimien todistusten myöntäminen sallituille hyljetuotteille olisi lisännyt Suomen riistakeskuksen kustannuksia vähäisessä määrin. Koska asetuksen (EY) N:o 1007/2009 muutoksen jälkeen Suomessa harjoitettava hylkeenpyynti ei enää täytä asetuksessa säädettyjä edellytyksiä hyljetuotteiden saattamiseksi markkinoille eikä todistusten myöntämiselle ole enää tarvetta, Suomen riistakeskuksen tehtävät vähenevät tältä osin aiempaan verrattuna.

Kolmansista maista tuotavien hyljetuotteiden alkuperätodistusten todentaminen Tullin pyynnöstä lisää Suomen riistakeskuksen tehtäviä vähäisessä määrin. Ei kuitenkaan ole odotettavissa, että hyljetuotteita tuotaisiin Suomeen myytäväksi merkittäviä määriä tai että tuotavien tuotteiden todistuksissa ilmenisi erityistä selvitystä vaativia ongelmia.

4 Lausuntopalaute

Hallituksen esitysluonnoksesta annetuissa lausunnoissa esitystä pidettiin tarpeellisena ja perusteltuna.

5 Säännöskohtaiset perustelut

1. Laki hyljetuotteiden kaupasta

1 §. *Lain tarkoitus.* Lailla annettaisiin tarvittavat säännökset, joilla pantaisiin täytäntöön hyljetuotteiden kaupasta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1007/2009 sekä sitä koskeva komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2015/1850.

2 §. *Viranomaiset.* Komission täytäntöönpanoasetuksen 6 artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaan jokaisen jäsenvaltion on nimettävä toimivaltainen viranomainen, jonka tehtävänä on todentaa kolmansista maista tuotuja hyljetuotteita koskevat todistukset tulliviranomaisten pyynnöstä. Ehdotetun 2 §:n 1 momentin mukaan komission täytäntöönpanoasetuksessa tarkoitettu toimivaltainen viranomainen olisi Suomen riistakeskus.

Hyljetuotteiden kaupasta aiemmin annetun lain 2 §:ssä säädetään myös komission vanhassa asetuksessa tarkoitettua tunnistetusta toimielimestä sekä sitä valvovasta viranomaisesta. Tunnustetusta toimielimestä säädetään nykyisin komission asetuksen sijaan Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 1007/2009. Tunnustetun toimielimen tehtävänä on myöntää todistuksia hyljetuotteille, jotka täyttävät asetuksessa säädetyt edellytykset tuotteiden saattamiseksi markkinoille. Asetuksen (EY) N:o 1007/2009 muutoksen jälkeen sallittua on vain sellaisten hyljetuotteiden kauppa, jotka ovat peräisin inuiittiyhteisöjen tai muiden alkuperäisyhteisöjen harjoittamasta pyynnistä. Koska Suomessa ei ole asetuksessa (EY) N:o 1007/2009 tarkoitettuja hylkeenpyyntiä harjoittavia alkuperäisyhteisöjä ja koska meren luonnonvarojen kestävään hallintoon liittyvästä hylkeenpyynnistä peräisin olevien tuotteiden kauppaa koskevasta poikkeuksesta on luovuttu, Suomessa ei ole enää tarvetta säätää tunnistetusta toimielimestä eikä sitä valvovasta viranomaisesta.

Pykälän 2 momentin mukaan poliisi ja Tulli valvoisivat laissa tarkoitettujen EU-säädösten noudattamista. Säännös vastaisi hyljetuotteiden kaupasta aiemmin annetun lain 2 §:n 3 momenttia.

3 §. *Valvonta ja tarkastukset.* Pykälässä säädettäisiin poliisin ja Tullin oikeudesta saada lain noudattamisen valvonnassa välttämättömiä tietoja salassapitoa koskevien säännösten estämättä sekä oikeudesta tehdä tarkastuksia. Säännös vastaisi hyljetuotteiden kaupasta aiemmin annetun lain 3 §:ää.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin poliisille ja Tullille toimivalta tarkastaa tuotantorakennukset ja -laitokset, jalostuslaitokset, varastot sekä niitä vastaavat tilat, jotka liittyvät hyljetuotteiden kaupan valvontaan. Tarkastusta ei kuitenkaan saisi suorittaa pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävissä tiloissa. Valvonta- ja tarkastusoikeudet olisivat tarpeen hyljetuotteiden kaupan tehokkaaksi valvomiseksi.

Koska tarkastuksia koskevan hallintolain 39 §:n soveltuminen valvontatyyppeihin tarkastuksiin ei ole hallintolain esitöiden (HE 72/2002 vp) valossa täysin selvää, pykälän 3 momenttiin otettaisiin asiaa koskeva säännös.

4 §. *Hyljetuotteiden markkinoillesaattamisrikkomus ja viittaukset rikoslakiin.* Pykälä vastaisi hyljetuotteiden kaupasta aiemmin annetun lain 4 §:ää. Aiemman lain rangaistussäännöksen tunnusmerkistössä olevat viittaukset EU-säädöksiin muutettaisiin vastaamaan voimassa olevia säädöksiä.

Pykälässä säädettäisiin rangaistusseuraamus markkinoille saattamisesta. Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1007/2009 2 artiklan 3 alakohdan mukaan markkinoille saattamisella tarkoitetaan tuomista yhteisön markkinoille ja siten asettamista kolmansien saataville maksua vastaan. Rangaistuksena kielletystä markkinoille saattamisesta olisi sakko. Teon moitittavuus huomioon ottaen perustetta ankarammalle rangaistukselle ei ole. Jos markkinoille saattaminen kohdistuu CITES-sopimuksella suojattuun lajiin, teon rangaistavuudesta säädettäisiin rikoslain (39/1889) 48 luvun 5 §:n 3 kohdassa tai luonnonsuojelulain (1096/1996) 58 §:n 2 momentin 5 kohdan mukaan luonnonsuojelurikkomuksena. Rangaistus säännöstelyrikoksesta säädetään rikoslain 46 luvun 1–3 §:ssä. Säännöstelyrikoksella tarkoitettaisiin hyljetuotteen laitonta tuontia.

2. Laki metsästyslain 43 §:n muuttamisesta annetun lain kumoamisesta

1 §. Metsästyslain 43 §:n muuttamisesta aiemmin annetulla lailla sanottuun pykälään on lisätty uusi 2 momentti, joka sisältää viittaukset hyljetuotteiden kauppaa koskevaan EU-lainsäädäntöön ja kansalliseen lakiin. Esityksessä aiemmin selostetusta syystä laki on vahvistettu, mutta se ei ole tullut vielä voimaan. Sääntelyn selvytyden vuoksi EU-sääntelystä aiheutuvia muutoksia ei tehtäisi aiemmin annettuun muutoslakiin, vaan asiasta säädettäisiin uudella lailla. Tämän vuoksi metsästyslain 43 §:n muuttamisesta aiemmin annettu laki ehdotetaan kumottavaksi.

3. Metsästyslaki

43 §. *Riistan kauppa.* Metsästyslain voimassa olevan 43 §:n mukaan valtioneuvoston asetuksella voidaan riistakannan säilyttämiseksi rajoittaa tai kieltää jonkin Suomessa tai Suomen talousvyöhykkeellä metsästetyn riistaeläinlajin kauppa. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 2 momentti, joka sisältäisi saaliiksi saadusta itämerennorpasta, kirjohylkeestä ja hallista valmistettujen tuotteiden kaupan osalta viittaussäännöksen hyljetuotteiden kaupasta annettuun EU-lainsäädäntöön ja lakiin.

6 Voimaantulo

Hyljetuotteiden kaupasta aiemmin annetun lain 5 §:n mukaan laki tulee voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana. Lain voimaantulosta olisi säädetty sen jälkeen, kun komissio olisi hyväksynyt Suomen riistakeskuksen hyljetuotteiden kauppaa koskevissa EU-säädöksissä tarkoitetuksi tunnustetuksi toimielimeksi. Edellä hyljetuotteiden kauppaa koskevan lakiehdotuksen 2 §:n perusteluissa esitetyistä syistä Suomessa ei ole enää tarpeen säätää tunnustetusta toimielimestä. Ehdotetun lain 5 §:ään otettaisiin tämän vuoksi tavanomainen voimaantulosäännös.

Metsästyslain 43 §:n muuttamisesta annetun lain kumoamisesta annettu laki sekä metsästyslain 43 §:n muuttamisesta annettu laki tulisivat voimaan samanaikaisesti uuden hyljetuotteiden kaupasta annetun lain kanssa.

7 Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys

Perustuslain 124 §:n mukaan julkisenhallintotehtävän hoitaminen voidaan antaa muulle kuin viranomaiselle lailla tai lain nojalla. Esityksen mukaan Suomen riistakeskukselle säädettäisiin julkisia hallintotehtäviä. Hallinnon yleislakien soveltamisesta Suomen riistakeskukseseen säädetään riistahallintolain (158/2011) 26 §:ssä. Tehtävien säätäminen Suomen riistakeskukselle ei siten vaaranna perusoikeuksia, oikeusturvaa eikä muita hyvän hallinnon vaatimuksia.

HE 103/2019 vp

Perustuslakivaliokunta on antanut lausunnon hallituksen esityksestä HE 28/2014 vp, joka koski hyljetuotteiden kaupasta aiemmin annettua laki. Valiokunnan lausunnon mukaan Suomen riisikeskukselle ehdotetut tehtävät olivat EU-lainsäädännön soveltamiseen ja toimeenpanoon liittyviä julkisia hallintotehtäviä, joiden ei voitu kuitenkaan katsoa sisältävän merkittävää julkisen vallan käyttöä (PeVL 12/2014 vp, s. 2/I).

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1007/2009 6 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on säädettävä tehokkaista, oikeasuhteisista ja varoittavista seuraamuksista, joita sovelletaan asetuksen rikkomiseen. Seuraamus voitaisiin tuomita tilanteessa, jossa joku saattaa hyljetuotteita Euroopan unionin markkinoille asetuksen (EY) N:o 1007/2009 tai asetuksen (EU) (EU) 2015/1850 vastaisesti. Rangaistavaksi säädetty teot on ehdotuksen 4 §:ssä pyritty kirjoittamaan perustuslain 8 §:n rikosoikeudellisen laillisuusperiaatteen mukaisesti siten, että säännöksen sanamuodon perusteella on ennakoitavissa, mikä toiminta tai laiminlyönti on rangaistavaa (PeVL 17/2006 vp). Ehdotetussa laissa rangaistavaksi säädettyjen tekojen seuraamuksena olisi sakkorangaistus. Vakavampien tekumuotojen osalta sovellettaisiin ehdotuksen 4 §:ssä viitattu rikoslain säännöksiä.

Poliisilla ja Tullilla olisi esityksen mukaan oikeus saada salassapitosäännösten estämättä sellaisia asiakirjoja ja tietoja hyljetuotteiden kauppaa harjoittavilta, jotka olisivat välttämättömiä laissa tarkoitettua valvontaa, seurantaa ja raportointia varten. Perustuslakivaliokunnan lausuntokäytännön mukaan viranomaisen tietojensaantioikeus ja tietojenluovuttamismahdollisuus ovat voineet liittyä jonkin tarkoituksen kannalta "tarpeellisiin tietoihin", jos tarkoitetut tietosisällöt on pyritty luettelemaan laissa tyhjentävästi. Jos taas tietosisältöjä ei ole samalla tavoin luetteloitu, sääntelyyn on pitänyt sisällyttää vaatimus "tietojen välttämättömyydestä" jonkin tarkoituksen kannalta (ks. esim. PeVL 10/2014 vp, s. 6/II, PeVL 19/2012 vp, s. 3–4 ja PeVL 62/2010 vp, s. 4/I).

Poliisille ja Tullille annettaisiin toimivalta suorittaa tarkastuksia hyljetuotteiden kauppaa harjoittavien muissa kuin pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävissä tiloissa. Kun rangaistusseuraamukseksi on säädetty sakko, perustuslakivaliokunta on lausunnossaan PeVL 69/2002 linjannut, että tarkastuksia voidaan suorittaa, jos ne eivät kohdistu pysyväisluonteiseen asumiseen käytettäviin tiloihin.

Edellä esitetyn perusteella lakiehdotukset voidaan käsitellä tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä.

Ponsi

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

hyljetuotteiden kaupasta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Lain tarkoitus

Tällä lailla pannaan täytäntöön:

- 1) hyljetuotteiden kaupasta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1007/2009;
- 2) yksityiskohtaisista säännöistä hyljetuotteiden kaupasta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1007/2009 panemiseksi täytäntöön annettu komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2015/1850.

2 §

Viranomaiset

Suomen riistakeskus toimii 1 §:n 2 kohdassa mainitun komission täytäntöönpanoasetuksen 6 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettuna toimivaltaisena viranomaisena.

Edellä 1 §:ssä mainittujen asetusten noudattamista valvovat poliisi ja Tulli.

3 §

Valvonta ja tarkastukset

Poliisilla ja Tullilla on oikeus salassapitoa koskevien säännösten estämättä saada maksutta tässä laissa tarkoitettua valvontaa, seurantaa ja raportointia varten välttämättömät myynti-, osto-, kirjanpito-, varastointi-, kuljetus- ja muut asiakirjat sekä muut tarpeelliset tiedot hyljetuotteiden käsittelyä, kauppaa, maahantuontia ja maastavientiä, varastointia, jalostusta, kuljetusta ja muuta niihin verrattavaa toimintaa harjoittavilta sekä toisiltaan ja Suomen riistakeskuksetta.

Poliisilla ja Tullilla on oikeus tarkastaa tuotantorakennukset ja -laitokset, jalostuslaitokset, varastot sekä niitä vastaavat tilat, jotka liittyvät hyljetuotteiden kauppaan. Tarkastusta ei kuitenkaan saa tehdä pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävissä tiloissa.

Tarkastuksessa on noudatettava, mitä hallintolain (434/2003) 39 §:ssä säädetään.

4 §

Hyljetuotteiden markkinoillesaattamisrikkomus ja viittaukset rikoslakiin

Joka tahallaan tai törkeästi huolimattomuudesta 1 §:n 1 kohdassa mainitun asetuksen 3 artiklan 1, 1 a tai 2 kohdan tai 1 §:n 2 kohdassa mainitun asetuksen 2 artiklan vastaisesti saattaa

HE 103/2019 vp

markkinoille hyljetuotteita, on tuomittava *hyljetuotteiden markkinoillesaattamisrikkomuksesta* sakkoon.

Rangaistus luonnonsuojelurikoksesta säädetään rikoslain (39/1889) 48 luvun 5 §:ssä.

Rangaistus säännöstelyrikoksesta säädetään rikoslain 46 luvun 1—3 §:ssä.

5 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tällä lailla kumotaan hyljetuotteiden kaupasta annettu laki (904/2014).

2.

Laki

metsästyslain 43 §:n muuttamisesta annetun lain kumoamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

Tällä lailla kumotaan metsästyslain 43 §:n muuttamisesta annettu laki (905/2014).

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

3.

Laki

metsästyslain 43 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan metsästyslain (615/1993) 43 §, sellaisena kuin se on laissa 1068/2004, seuraavasti:

43 §

Riistan kauppa

Riistakannan säilyttämiseksi voidaan valtioneuvoston asetuksella rajoittaa tai kieltää jonkin Suomessa tai Suomen talousvyöhykkeellä metsästetyn riistaeläinlajin kauppa koko maassa tai jossakin osassa maata taikka Suomen talousvyöhykkeellä tai jossakin sen osassa.

Itämeren norpan, kirjohylkeen ja hallin sekä niistä valmistettujen tuotteiden kaupasta säädetään hyljetuotteiden kaupasta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 1007/2009, yksityiskohtaisista säännöistä hyljetuotteiden kaupasta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1007/2009 panemiseksi täytäntöön annetussa komission täytäntöönpanoasetuksessa (EU) 2015/1850 ja hyljetuotteiden kaupasta annetussa laissa (/).

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Helsingissä 19 päivänä joulukuuta 2019

Pääministeri

Sanna Marin

Maa- ja metsätalousministeri Jari Leppä

3.

Laki

metsästyslain 43 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan metsästyslain (615/1993) 43 §, sellaisena kuin se on laissa 1068/2004, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

43 §

43 §

Riistan kauppa

Riistan kauppa

Riistakannan säilyttämiseksi voidaan valtioneuvoston asetuksella rajoittaa tai kieltää jonkin Suomessa tai Suomen talousvyöhykkeellä metsästetyn riistaeläinlajin kauppa koko maassa tai jossakin osassa maata taikka Suomen talousvyöhykkeellä tai jossakin sen osassa.

Riistakannan säilyttämiseksi voidaan valtioneuvoston asetuksella rajoittaa tai kieltää jonkin Suomessa tai Suomen talousvyöhykkeellä metsästetyn riistaeläinlajin kauppa koko maassa tai jossakin osassa maata taikka Suomen talousvyöhykkeellä tai jossakin sen osassa.

Itämeren norpan, kirjohylkeen ja hallin sekä niistä valmistettujen tuotteiden kaupasta säädetään hyljetuotteiden kaupasta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 1007/2009, yksityiskohtaisista säännöistä hyljetuotteiden kaupasta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1007/2009 panemiseksi täytäntöön annetussa komission täytäntöönpanoasetuksessa (EU) 2015/1850 ja hyljetuotteiden kaupasta annetussa laissa (/).

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20